

STRESZCZENIE

Morfometria dołu podkolanowego w okresie płodowym wzbudza zainteresowanie anatomów i lekarzy ze względu na znaczenie kliniczne tej okolicy. Dostępne piśmiennictwo światowe jest niepełne i nie obejmuje szczegółowej analizy tylnej części kolana. W Zakładzie Anatomii Prawidłowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu podjęto próbę oceny cech metrycznych i opisowych dołu podkolanowego na prosektoryjnym materiale płodowym. Celem tego badania jest przedstawienie typologii oraz określenie różnic dymorficznych badanych cech dołu podkolanowego i ich współzależność z wybranymi parametrami ciała badanych płodów. Ponadto celem pracy jest także określenie długości dwóch nerwów: piszczelowego i strzałkowego wspólnego z uwzględnieniem typu ich ukształtowania i rozgałęzień we wczesnych etapach ontogenezy przedurodzeniowej człowieka.

Zbadano 151 płodów w wieku od 4 do 8 miesiąca życia płodowego, w tym 71 płci męskiej i 80 płci żeńskiej. Płody pochodzą z kolekcji materiałów prosektoryjnych Zakładu Anatomii Prawidłowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Płody zostały pozyskane w latach 1964-1983 z Klinik Ginekologii i Położnictwa Akademii Medycznej we Wrocławiu. U wszystkich badanych płodów w ocenie makroskopowej nie stwierdzono wad rozwojowych. Dostęp do zawartości dołu podkolanowego uzyskano za pomocą typowych technik sekcyjnych. Podczas wszystkich etapów prac pomiarowych i opisowych wykonana została dokumentacja fotograficzna. Pomiary dokonywano przy użyciu Mitutoyo-Absolute Digimatic. Analizę statystyczną zebranych danych przeprowadzono przy użyciu oprogramowania *STATISTICA 12.0 PL*.

Zebrane cechy metryczne dokładnie określają kształt dołu podkolanowego. Uzupełnieniem opisu morfologii dołu jest autorski wskaźnik szerokościowo – długościowy, określający jego proporcje. Wyodrębniono następujące trzy typy dołu podkolanowego: wąski, zrównoważony i szeroki.

Analiza przekrojowego materiału prosektoryjnego umożliwiła opis dynamiki i przebiegu rozwoju struktur dołu podkolanowego. Uzyskane wyniki wykazują brak dymorfizmu płciowego w zakresie ocenianych cech dołu w okresie prenatalnym, zgodnie z doniesieniami literatury światowej. Analiza dynamiki wzrastania uwidoczniała różnice w tempie przyrostów cech metrycznych dołu podkolanowego. U płodów młodszych zaobserwowano większe przyrosty parametrów badanej okolicy.

Drugim przeanalizowanym zagadnieniem jest topografia nerwów w dole podkolanowym, uwzględniająca liczbę i formy przebiegających nerwów, a także położenie ich odgałęzień. W oparciu o analizę makroskopową materiału prosektoryjnego oznaczono rozgałęzienia nerwów: kulszowego i strzałkowego wspólnego w dole podkolanowym. Określono symetrię przebiegu w obu dołach i zbadano korelację pomiędzy wariantami rozgałęzień a cechami metrycznym dołu.

Uniwersalna charakterystyka morfometryczna dołu podkolanowego wraz z jego zawartością może mieć znaczenie w orientacji klinicznej.